

4. Sydlige naboskab

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den seneste udvikling i Mellemøsten og Nordafrika med særligt fokus på Syrien og Libyen.

2. Baggrund

Myndigheder i Syrien forsøger fortsat gennem brug af vold at undertrykke de folkelige protester, der fortsætter i en række områder i Syrien. Siden den 15. marts 2011, hvor protesterne for alvor tog fart, er der i medier rapporteret om 650-800 dræbte og flere hundrede sårede baseret på tal fra menneskerettighedsorganisationer. Desuden er mange demonstranter og aktivister arresteret. Den syriske regering afviser disse tal og anfører, at 100 soldater er dræbt under sammenstødene. Generelt er alle informationer om udviklingen i Syrien behæftet med stor usikkerhed og vanskelige at bekræfte, bl.a. grundet fraværet af internationale journalister i landet.

De voldelige sammenstød har særligt været centreret omkring byen Dara'a i det sydlige Syrien, i og omkring byen Homs i det centrale Syrien, på kyststrækningen mellem Tartous og Lattakia samt i en række af forstæderne til Damaskus. Der har ikke fundet større demonstrationer eller voldelige sammenstød sted i det centrale Damaskus eller i Syriens andenstørste by, Aleppo.

Den syriske hær er sat ind i en række byer. En større militær operation er blevet gennemført i Dara'a, der har været det primære center for de voldelige sammenstød. Der har i EU-kredsen været bekymring over den humanitære situation i Dara'a. Internationalt Røde Kors og Syrisk Røde Halvmåne har fået adgang til byen. I en række af de øvrige centre for sammenstødene har syriske hær- og sikkerhedsstyrker over de seneste uger gennemført militære operationer, hvor man har lukket områder midlertidigt af og gennemført ransagninger og et stort antal arrestationer.

På et samlet EU's vegne udsendte udenrigsrepræsentant Ashton den 29. april 2011 en erklæring om udviklingen i Syrien, hvori den uacceptable vold imod fredelige demonstranter fordømmes, og EU opfordrer det syriske regime til at adressere befolkningens legitime krav gennem politiske reformer inden for rammen af en national dialog.

Rådet har den 9. maj 2011 i skriftlig procedure vedtaget sanktioner mod det syriske regime. Sanktionerne rammer ikke den brede befolkning, men derimod de personer, som er ansvarlige for volden begået mod civilbefolkningen. Rækkevidden af de vedtagne restriktive tiltag over for det syriske regime vil eventuelt blive udvidet, hvis volden fortsætter og de lovede reformer ikke gennemføres. Ashton udsendte i den forbindelse en ny erklæring, der bl.a. direkte opfordrer

Assad til at vælge dialog- og reformvejen og anfører, at Syrien vil blive drøftet af EU udenrigsministrene igen senere i maj.

Fsva. Libyen vedtog FN's Sikkerhedsråd den 26. februar 2011 enstemmigt resolution 1970, der indfører målrettede sanktioner mod Libyen. Den 17. marts 2011 vedtoges resolution 1973, der udover at udvide FN's sanktioner bl.a. indfører en 'no-fly zone' og beskyttelse af civilbefolkningen i Libyen. En international koalition har siden gennemført militære operationer til gennemførelse af resolution 1973, herunder med dansk bidrag efter at Folketinget den 18. marts 2011 vedtog at bidrage til koalitionens styrker.

Der er ingen afgørende fremdrift i det politiske spor. Gaddafi ser fortsat sig selv i spidsen for en politisk proces, hvilket ikke er acceptabelt for oppositionen. En våbenhvile synes derfor ikke lige for. Kontrollen med strategisk vigtige olie- og havnebyer i det østlige Libyen veksler fortsat mellem Gaddafi-loyale styrker og oprørshæren. Byen Misrata i det vestlige Libyen holder stadig stand under betydelige bombardementer fra regimets side.

Situationen for den libyske civilbefolkning er fortsat alvorligt bekymrende. Rapporter fra Amnesty International såvel som anklageren fra den internationale krigsforbryderdomstol indikerer, at der er sket alvorlige og systematiske overtrædelser af menneskerettigheder og humanitær lov i Libyen.

En kontaktgruppe for Libyen er etableret for bl.a., at skabe fælles fodslag mellem bilaterale indsatser, såvel som tilgangen fra multilaterale organisationer. På Kontaktgruppens andet møde den 5. maj 2011 i Rom blev det bekræftet, at det internationale samfund står sammen i bestræbelserne på at beskytte det libyske folk og skabe forudsætningen for, at det libyske folk selv kan vælge sin fremtid. Ligeledes blev det understreget, at Gaddafi måtte gå af som forudsætning for en løsning. Der blev endvidere vedtaget en midlertidig finansieringsmekanisme for støtte til den libyske opposition organiseret i det nationale libyske overgangsråd (TNC).

EU vedtog den 28. februar 2011 sanktioner, som går ud over FN-sanktionerne under resolution 1970, og som omfatter embargo mod udstyr, der kan bruges til undertrykkelse. EU har desuden af flere gang øget antallet af personer og entiteter, der omfattes af indrejseforbud og indefrysning.

Fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 11. marts 2011 udsendte EU en erklæring, der fordømmer det libyske regimes voldelige undertrykkelse af egne borgere og understreger, at Gaddafis regime har mistet al legitimitet og ikke længere anses som dialogpartner til EU. I erklæringen fra Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2011 opfordrer EU Gaddafi til straks at overgive sin magt og dermed give Libyen muligheden for at indlede en transitionsproces hen imod demokrati.

Den 5. maj 2011 udbrød der fornyede uroligheder i Tunis. Årsagen var tilsyneladende beskyldning fra en politiker, Farhat Fajhi, som i en kort periode var indenrigsminister i den

provisoriske regering, mod premierminister Essebsi og øverstkommanderende for hæren, den meget populære general Ammar, for at planlægge et militærkup i tilfælde af, at islamisterne vinder valget den 24. juli 2011 til den grundlovgivende forsamling. Urolighederne er foreløbigt kulmineret med ødelæggelser af privat ejendom og angreb på og afbrændinger af flere politistationer. Politiet skred hårdhændet ind, hvad der medførte yderligere demonstrationer. Fajhi har forsøgt at nedtone sine beskyldninger, hvilket dog ikke har haft indflydelse på de voldsomme reaktioner.

Af sikkerhedsmæssige årsager er der dekretet udgangsforbud indtil videre for Tunis og visse forstæder mellem kl. 21 og 05.

GCC-aftalen vedr. magtoverdragelsen i Yemen, som gav præsident Saleh en måned til at træde tilbage, skulle have været underskrevet den 1. maj. Dette skete dog ikke, idet præsidenten ombestemte sig efterfølgende. Yemens oppositionskoalition JMP (Joint Meeting Parties) har 8. maj opfordret GCC-landene til at presse præsident Saleh til at acceptere GCC-aftalen og støtte den yemenitiske befolknings beslutninger og valg. Samtidig fortsætter de folkelige protester mod Saleh.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Formål og indhold

Rådet ventes som opfølgning på mødet i Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2011 at drøfte udviklingen i EU's sydlige nabolande samt hvordan EU på hurtig og effektiv vis kan understøtte en demokratisk udvikling i regionen. Der ventes samtidig en fortsættelse af behandlingen af den Fælles Udenrigstjeneste og Kommissionens fælles meddelelse om forslag til et partnerskab for øget støtte til demokrati og økonomisk udvikling i de sydlige Middelhavslande. Fsva. Syrien ventes drøftelsen at omfatte en eventuel udvidelse af rækkevidden af de vedtagne restriktive tiltag over for det syriske regime.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Tiltagene ventes som udgangspunktet finansieret inden for rammerne af de eksisterende instrumenter under EU-budgettets kategori 4.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om at øge presset på Gaddafis regime samt at tilskynde Egypten og Tunesien til at fortsætte den overgangsproces, der nu synes igangsat, og at EU må understøtte den proces på hurtig, synlig og effektiv vis.

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om at opretholde presset på det syriske regime, og at overveje en udvidelse af sanktionernes rækkevidde, hvis volden fortsætter og reformerne udebliver.

11. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at EU tager initiativ til at øge presset på Gaddafis regime, herunder ved evt. udvidelse af de eksisterende sanktioner eller ved nye målrettede sanktioner. Regeringen støtter også, at EU fortsætter med at yde humanitær bistand i og omkring Libyen.

Regeringen støtter, at rækkevidden af de restriktive tiltag over for det syriske regime udvides hvis volden fortsætter og de lovede reformer ikke gennemføres. Dette ligger i forlængelse af EU's fordømmelse af de syriske myndigheders brug af vold imod fredelige demonstranter og opfordring til at adressere befolkningens legitime krav gennem politiske reformer inden for rammen af en national dialog.

Regeringen støtter desuden, at EU aktivt politisk og økonomisk støtter op om overgangsprocessen i Egypten og Tunesien med en hurtig, koordineret og effektiv indsats. Regeringen kan støtte, at EU hurtigt og effektivt udvikler et partnerskab for øget støtte til demokrati og økonomisk udvikling i de sydlige Middelhavslande. Regeringen kan desuden støtte, at EU fordømmer brugen af vold imod fredelige demonstranter. Regeringen arbejder for, at tiltagene sker inden for eksisterende økonomiske rammer.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU's sydlige naboer har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 8. april 2011. Vedtagelsen af sanktioner mod Syrien har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 6. maj 2011.